

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

Plats och tid	Umeå, lokal Dorotea kl. 10:00-16:00
Protokollet omfattar	§§12-16
Beslutande ledamöter	Kenneth Andersson (S) (ordförande) Elmer Eriksson (M) (vice ordförande) Anna Dahlén (V) (2:e vice ordförande) Ingrid Sundman (L) Margareta Gustavsson (S) Gunilla Lundström (S)
Ej tjänstgörande ersättare	
Övriga närvarande	Emma Brännström (sekretetare) Anna Sundén (områdeschef) Gabrielle Eriksson (strateg) §14 Anna Johansson (administratör/tandsköterska) §14 Lena Johansson (bedömningstandläkare) §14 Ingrid Bäckström (bedömningstandläkare) §14 Lisa Krutrök (jurist och verksamhetsledare) §14 Ann-Sofi Grenholm (minoritetssamordnare) §14 Maria Stefansson (utvecklingsledare) §14 Elisabeth Säfvenberg (samordnare PRIMO) §14 Ulrika Westman-Yttergren (verksamhetschef) §14 Björn Hammar (verksamhetschef) §14
Justeringens plats och tid	Digital justering , 2026-04-22
Sekreterare	Emma Brännström
Ordförande	Kenneth Andersson (S)
Justerande	Elmer Eriksson (M)

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

ÄRENDELISTA

- § 12 Justering
- § 13 Fastställande av föredragningslista 2026, Beredning för funktionshinder och samverkan
- § 14 Informationer 2026 - Beredning för funktionshinder och samverkan, BFS
- § 15 Handlingar för kännedom
- § 16 Dialog med hälso- och sjukvårdsnämndens arbetsutskott 2026, Beredning för funktionshinder och samverkan

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

§ 12 Justering

Förslag till beslut

Elmer Eriksson (M) justerar protokollet tillsammans med ordförande.
Justeringen sker digitalt senast 22 april.

Beslut

Elmer Eriksson (M) justerar protokollet tillsammans med ordförande.
Justeringen sker digitalt senast 22 april.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

§ 13 **Fastställande av föredragningslista 2026, Beredning för
funktionshinder och samverkan**
HSN 33-2026

Förslag till beslut

Föredragningslistan fastställs enligt förslag.

Beslut

Föredragningslistan fastställs enligt förslag.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

§ 14 Informationer 2026 - Beredning för funktionshinder och samverkan, BFS
HSN 35-2026

Sammanfattning

Regionens hållbarhetsarbete

Gabrielle Eriksson, strateg ledningsstaben.

Gabrielle informerar om regionens hållbarhetsarbete. Man försöker samla ihop det arbete som pågår på flera håll inom regionens olika förvaltningar och nämnder. Fullmäktigeuppdrag 2026 som handlar om att öka engagemang, ägarskap och kunskap om hållbarhet. Hållbarhet omfattar miljö, social och ekonomisk hållbarhet. I uppdragsdirektivet finns olika mål, bland annat att aktiviteter och prioriteringar ska vara kända och här krävs ett gediget arbete med kommunikation och att kunna visualisera hållbarhetsperspektiv. Man arbetar mycket med webb och intranät. Det är även väldigt viktigt att arbeta långsiktigt i dessa frågor. I beredningen diskuterar man vad BFS kan göra i detta arbete? En sak är att ta upp det på kommande workshop.

Hur går det med invånarpanel? Skrivelse på gång till CLG (central ledningsgrupp) om att få starta upp och implementera denna panel/funktion. Man har stämt av med säkerhet, riktlinjer finns osv.

Regionens tandvårdsstöd

Anna Johansson, administratör/tandsköterska regionens tandvårdsstöd
Ingrid Bäckström, bedömningstandläkare regionens tandvårdsstöd
Lena Johansson, bedömningstandläkare regionens tandvårdsstöd

Placerade under Olov Norberg i Ledningsstaben.

N-tandvård (grönt kort), får patienter i syfte att behandla smärt och obehag samt säkerställa tuggförmåga. Frikortsgrundade. När kortet uppsätts får personen frågan om den vill ha uppsökande vård också.

Målgrupp: de som har varaktigt behov av vård- och omsorgsinsatser. Man kan också vara berättigad om man har långvarig och allvarlig psykosjukdom, eller har en funktionsnedsättning och omfattas av LSS, eller om man har en fastställd demensdiagnos. Om personen tillhör LSS-personkrets men ej beslut eller pågående insatser kan ansökan till N-tandvård göras via hälsocentral. Dessa ansökningar hanteras av bedömningstandläkarna. De ser till att de som har rätt till detta stöd ska få det men är själva inte involverade i själva utförandet. Det är biståndshandläggare eller hälsocentral som skickar in underlag. Kortet är sedan giltigt i 4 år. Tills vidare för dementa och för de inom LSS särskilda boenden.

Överenskommelse uppsökande munhälsobedömning, enligt 8 a § tandvårdslag (1985:125). Kommunens ansvar är att identifiera individer samt utfärda tandvårdsintyg. De ska även ge information om munhälsobedömning. De ska

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

samverka och planera med den aktör som utför den uppsökande verksamheten (för närvarande Folk tandvården).

F-tandvård (blått kort). Tillkom som ett komplement för de som är behov av stöd men som inte är berättigade till det gröna kortet. Krävs ett läkarintyg för detta kort. Det finns en lista på diagnoser som berättigar F-kort (men där vissa kräver ytterligare intyg). Endast hälften som får uppsök och det beror på olika faktorer så som organisation, resurser osv.

S-tandvård innebär att man har rätt till sjukdomsbehandling under en begränsad tid. Inget kort, utan tandläkaren som söker via förhandsbedömningar (bedömningstandläkarna gör bedömning, vilket är en stor del av deras jobb). Tandläkaren får remiss från läkare för att exempelvis utreda infektioner.

Ny prioriteringsordning – beställningsfunktionen beställer inom LOV och tandvårdsstöd. Hur FTV sedan väljer att prioritera vid resursbrist är upp till utföraren. Man har tex gjort vissa avsteg från LOV för att hantera resursbrist i Västerbotten.

Rättighetscentrum Västerbotten

Lisa Krutrök, jurist och verksamhetsledare. Klara Höglund, utbildare.

Rättighetscentrum är en antidiskrimineringsbyrå. Finns 19 byråer i Sverige. Finansierade av MUCF, genom statsbidrag. Sensus är uppdragsgivare i Västerbotten. Uppdraget är att förebygga diskriminering, bland annat genom att erbjuda kostnadsfri rådgivning, informera och utbilda samt driva opinion för att dessa frågor ska få större plats i samhället.

RÄV (rättigheterna är våra!) var ett projekt som gick ut på att samla in berättelser från personer med någon form av normbrytande funktionalitet. Dessa berättelser var grunden i utställningen på Västerbottens Museum. Utställningen ska ut på turné i länet. Lycksele, Malå, Nordmaling och Robertsfors. För att skapa förändring i rådande strukturer kan man använda sig av kulturen. Man är kvar på Västerbottens Museum för att jobba med deras verksamhet i stort.

Man har nu tagit fram en metodskrift baserad på utveckling av utställningen som handlar om hur man skapar ett tillgängligt arrangemang.

Den vanligaste diskrimineringsgrunden i ärendena är den om funktionsnedsättning (Diskrimineringsombudsmannen såg samma sak) och handlar ofta om bristande tillgänglighet. Ofta är det att elever med NPF inte får tillräcklig anpassning eller stöd. Man har även fått in ärenden som rör vården och diskriminering inom vården, både gällande tillgänglighet och rasism. Många ärenden som berör BUP och en känsla av att man hamnar mellan stolarna – skolan kanske väntar på en diagnos, men pga. långa köer får eleven inte det stöd hen behöver under tiden. Man ser att det blir mycket bättre när samverkan mellan flera aktörer är god. Viktigt att förändra miljön och inte individen.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

Ca 70 ärenden/år, utbildar ca 1000 personer/år, svarar på remisser osv. Just nu bara en och en halv tjänst. Man är i behov av ökade medel men har problem att beviljas medel eftersom man rent organisatoriskt ligger under Sensus (som får pengar från Folkbildningsrådet, medan Rättighetscentrum får medel från MUCF). Byrån är tillgänglig för skolor, fackförbund, individer osv. I Norrbotten har man kunnat skilja på detta och har hittat sätt att finansiera Rättighetscentrum särskilt.

Kontakta Lisa krutrök på: lisa.krutrok@sensus.se

Nationella minoriteter

Ann-Sofi Grenholm och Emma Brännström, minoritetssamordnare, berättar om vad som är aktuellt inom området:

- Workshop kommande Mål och riktlinjer 2027–2030
- Uppföljning Mål och riktlinjer 2024 – 2026
- Samråd skyltning, översättningar till södra Lappland ska samrådats, samt förslag på umesamisk varietet i resten av länet.
- Samråd gåvobok med samiskt tema (förslag att använda 100 000 kr av sparade statsbidrag för den insatsen)
- Event i Skellefteå, 3 juni
- Romernas dag 8 april. Vi ser en film på ur.se om romernas historia och situation i Sverige.

Regionens arbete mot rasism

María Stefansson, utvecklingsledare Folkhälsoenheten.

María delar ett bildspel och berättar att det inom vården finns strukturell rasism. Påhittade föreställningar om skillnader mellan de med ljus respektive mörk hud. Text att vi inte fått lära oss hur blåmärken ser ut på mörkare hud, eller idén om att mörkare hud inte är lika känslig för smärta osv. Minoritetsstress innebär den stress man får av till synes småsaker i vardagen som är rasistiska och som får påverkan på individens psykiska och fysiska hälsa.

Man ser rasism både mellan anställda i regionen, från patient mot personal och från personal mot patient.

På Folkhälsoenheten hade man två projekt utifrån en rapport från 2017 om "Ojämlighet i hälsa och vård i Västerbotten". Projekten resulterade i två webbutbildningar. Man intervjuade 39 personer.

Kulturdoulor är flerspråkiga stödpersoner som erbjuder trygghet och brobyggande stöd för nyanlända kvinnor före, under och efter förlossning.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

PRIMO

Elisabeth Säfvenberg, samordnare PRIMO.
Ulrika Westman-Yttergren, verksamhetschef (bland annat PRIMO i Vännäs)
Björn Hammar, verksamhetschef PV Nord, där PRIMO Umeå ligger (på Ersboda).

PRIMO har fyra team: Ersboda, Vännäs, Anderstorp och Stenbergska (Lycksele) och finns inom primärvården nu. Det är en positiv särlösning för kontinuitet och lösningsorienterat arbete för den målgrupp som berörs. Personer med ryggmärgsbräck, Cerebral pares, Downs syndrom, autism med intellektuell funktionsnedsättning, medelsvår/svår intellektuell funktionsnedsättning etc.

PRIMO handlar mycket om Nära Vård och planeringen utgår alltid från personens behov. Regelbundna uppföljningar som initieras av PRIMO. MAL, medicinskt ansvarig läkare i hela länet, jobbar med samordning och vårdrutiner.

Antal ärenden 283 st (just för dagen). I snitt 2 besök/dag och besöken tar längre tid än ett vanligt vårdbesök. Läkare finns i alla team, som utbildats för habiliteringsmedicin.

Man har utvecklat en kunskapsstyrning för vårdpraxis – vårdriktlinjer till primärvården för målgruppen. En stor nätverksträff är på gång och det pågår flera utvecklingsarbeten.

På Backens HC finns många boenden runtomkring och teamet där arbetar mycket med konsultation i ärenden som berör denna grupp. I Vännäs åker teamet runt till närliggande kommuner.

Information från Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Anna Sundén, områdeschef.

Arbetsgrupp som jobbar för en jämställd och jämlik hjälpmedelsförsörjning. Omotiverade könsskillnader ska åtgärdas. I Västragötalandsregionen har man gjort en stor undersökning som visar på skillnader i hjälpmedelsförsörjningen:

- Fler kvinnor får hjälpmedel (ålderseffekt)
- Män får dyrare hjälpmedel per individ
- Könsskillnader kopplade till: diagnostiknormer och förväntningar
- Utformning av hjälpmedel (mer tekniska hjälpmedel till män)
- Respiratorer/CPAP: 71 % män→ sannolik underdiagnostik av kvinnor
- Peruk/hårsättning: 96 % kvinnor→ genusnormer påverkar efterfrågan
- Eldrivna rullstolar: fler män
- Hörapparater: fler män i VGR än andra regioner

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

Föreslagna åtgärder handlar bland annat om kunskapshöjning och översyn av styrande dokument samt införa systematisk uppföljning. Till kommande möte i arbetsgruppen ska man se på statistik från Region Västerbotten.

Man jobbar med att få till avtalsgruppen (hjälpmedel) som ska ta fram ett nytt avtal.

Hur ser överlappningen ut från barnkliniken till barn- och ungdomshabiliteringen? Barn- och ungdomscentrum (BUC) och Habiliteringscentrum Västerbotten är skilda basenheter. Habiliteringen kan köpa tjänster av BUC, tex läkartjänster, dietister, fysioterapeuter. Basenheterna har i flera delar skilda uppdrag, målgrupper och åldrar. Vad gäller barn och ungdomar så ansvarar BUC för den specialiserade pediatrika vården och remitterar patienter i behov av habiliteringsinsatser till barn- och ungdomshabiliteringen (BUH).

Handlingsplan Folkhälsa och Funktionsrätt, där en punkt handlar om att tillämpa universell utformning för att stöd och insatser ska bli tillgängliga för alla. Syn- och hörsel har tagit fram utbildning som består av 4 delar som lämpar sig på APT och denna utbildnings ska nu testas av LSO2 + representanter från brukarföreningarna.

Övrigt från Habiliteringscentrum Västerbotten:

- Nationell handlingsplan för funktionshinderspolitiken 2026-2031 – ex. "kunskap om funktionsnedsättningar"
- Nationellt kompetenscentrum för intellektuell funktionsnedsättning och autism (Socialstyrelsen, 2026)
- Nationell strategi för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel (Socialstyrelsen, maj 2026)

Kunskapsstyrning LAG Övergång barn till vuxensjukvård
- ex. "Grundläggande kunskap om funktionsnedsättningar och funktionshinder"

Förslag till beslut

Information delgiven

Beslut

Information delgiven

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

§ 15 Handlingar för kännedom

Förslag till beslut

Informationen är delgiven

Beslut

Informationen är delgiven

Anmälningar

- **HSN 668:1-2026 Beslut, Utbetalning av stadsbidrag till regioner, nationella minoriteter och minoritetsspråk**

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-04-20

**§ 16 Dialog med hälso- och sjukvårdsnämndens arbetsutskott 2026,
Beredning för funktionshinder och samverkan
HSN 38-2026**

Sammanfattning

Beredning för funktionshinder och samverkan lyfter följande punkter med HSN AU:

Rapportering riktade uppdrag

Handlingsplan för Folkhälsa och Funktionsrätt

- Jämlik och jämställd hjälpmedelsförsörjning
- Universell utformning, pilot LSO2

Funktionshinderforskning

Seminarie(halv)dag HAB C 28 maj

Våld i nära relationer (fokusgrupp: personer med funktionsnedsättning)

- Info från MFD, Socialstyrelsen, regionens egna arbete.
- Personer med funktionsnedsättning, särskilt kvinnor och flickor, är mer utsatta för våld
- Extra utsatta pga beroende, sårbarhet och osynlighet
- Förövare och olika miljöer: Sambo, personal, grannar, föräldrar, färdtjänstchaufför, god man osv
- Förebyggande arbete på verksamhets-, relations- och individnivå krävs.

Förslag till beslut

Beredning för funktionshinder och samverkan lyfter nämnda punkter med HSN AU

Beslut

Beredning för funktionshinder och samverkan lyfter nämnda punkter med HSN AU

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter: